

HANDIL OG MANNARÆTTINDI

VIT HAVA VØRUR AT SELJA

Føroyar eru í samráðingum við lond, sum bróta mannarættindaásetingar, men sambært føroyska uttanríkismálaráðharranum, er týðningarmikið at skilja moral og handil frá hvørjum øðrum, tá ið millumtjóðaavtalur skulu gerast.

Mortan Østerø

mortan@sosialurin.fo

Føroyar eru í holt við at fáa í lag friðhandilsáttmálar við Kina og Russland, umframt longu at hava ein undirskrivaðan sáttmála liggjandi við Turkaland, ið einans vantar endaligu staðfestingina. Nógv av føroyska fiskivinnuútflutninginum fer til Russlands, og í heyst fer Poul Michelsen, uttanríkisráðharri, til Russlands at samráðast um friðhandilsavtalu eisini. Avtalurnar kunnu veita Føroyum stórar handilsigar fyrimunir og móguleikar, men summi hava aftrað seg við at gleðast um peningaliga vinningin, tá havt verður í huga hvussu og hvør stjórnar londunum, ið samráðst verður við.

ST hevur fleiri ferðir átalad Kina fyri brot á mannarættindasáttmálan, har persónliga frælsi hjá borgarunum er ógvuliga skert – nakað, sum er eyðsæð, tá ið fólk nýta internetið og fleiri síður eru teimum duldar. Somuleiðis hevur stórus

ruðuleiki valdað í Turkalandi seinastu árin, við Erdogan á odda. Eitt miseydnað statskvetti hevur ført við sær, at turkiski forsetin hevur økt sær enn meira um valdi og samstundis skert framsøgu og fjølmiðlafrælsi hjá fólkinum í Turkalandi. Í juni skeyt lögreglan gummikúlur eftir fólk, sum tóku lut á gay pride í Istanbul. Myndugleikarnir hava nevnliga bannað skrúðgongum fyri samkyndum í Turkalandi.

Tá ið Føroyar vórðu raktar av handilsstongli frá ES, byrjaði eitt styrkt samstarv um fiskavøruútflutning til Russlands, ið sjálvst varð fyrri ES revsiltøkum í sambandi við brot á mannarættindaásetingar í sambandi við her-tøkuna av Krim hálvoynni. Nýliga hevur amerikanska löggávutingið eisini samtykt revsiltøk móti Russlandi, nú uppiblandingin hjá Russlandi í amerikanska forsetavalid er vorðin greið.

Skilir moral frá handli

Hóast ivasama karakterin hjá teimum trimum tjóðun-

um, sum Føroyar stremba á at fáa í lag friðhandilsavtalur við, minnir uttanríkisráðharrin á, at handil og moralur eiga at verða skild hvør frá øðrum.

– Moralur er í øllum, men vit royna at seperera hasitingini. Vit halda okkum til mannarættindi á mannarættindafundum, og til handil á handilsligum fundum, sigur Poul Michelsen, uttanríkis- og vinnumálaráðharri.

Hóast Poul Michelsen metir Føroyar hava góðar handilsavtalur við summi lond, minnir hann á, at Føroyar ikki eru tann mest áhugaverda tjóðin at gera stórar avtalur við, og tiskil er neyðugt at røkja sambondini væl.

– Tað er ein niðanbrekka allan vegin. Vit eru ikki tann mest interessanti persónurin at brúka tíð uppá, tí vit eru hóast alt bert 50.000 fólk. Ein friðhandilsavtala er neyv-an tað mest áhugaverda fyri hesi londini, men tey eru kanska sinnað at gera avtalur um ávisar vørur. Til dømis

heilsufrøðiligar avtalur, soleiðis, at vørur verða skjótari heilsugóðkendar tvørturum landamørk. Vit hava longu fingið eina heilsufrøðiliga avtalu við Kina um makrel, og kundu hugsað okkum eina líknandi avtalu um laks-in í Russlandi.

– Í heyst verður fiskivinnuráðstevna í Russlandi, og tað høvi nýta vit til at knýta saman við okkara vinnuligu áhugamál. Vit hava longu góðar avtalur, men tað er týðningarmikið at vit røkja vinnuligu sambondini, og vit vera í hvussu er ikki verri fyri at áhaldandi at vera í samráðingum, sigur hann.

– Við Russlandi er trupulleikin tó, at tey eru partur av eini búskaparuniún saman við øðrum londum, og kann tiskil ikki gera avtalur við okkum av sínum eitingum. Tá kann koma fyri, at okkurt av londunum er minni sinn-að at gera avtalur við okkum enn onnur, og tað er sostatt ikki heilt einfalt at gera friðhandilsavtalu við russar. Lutfalsliga hava vit nógv

meira at vinna við eini avtalu enn russar, tí vit útflyta væl meira til teir, enn vit keypa frá teimum. Men, tá ið samanumkemur eigur Russland nokk seinasta orðið, og sendimaður okkara í Russlandi, Bjørn Kunoy, hevur gjørt stórt arbeiði at mýkja russar, sigur uttanríkisráðharrin.

Kann vera torført

Poul Michelsen ásannar, at tað er torført at svara fyri seg, tá ið USA ella ES fregnast um hvat Føroyar gera í Russlandi, Turkalandi og Kina. Tað merkir somuleiðis, at uttanríkisráðharrin roynir at vera partleysur í millumtjóða samráðingum

við lond, sum hava verið fyri mannarættindaligum ákoyringum.

– Vit eru varin á slíkum fundum. Londini fáa einki sympati frá okkum, og vit lata handil vera handil. Verði eg spurdur, so úttali eg meg nevtralt. So leingi vit ikki blanda hesi tingini saman, meti eg ikki, at tað hevur nakrar avleiðingar fyri hvussu Føroyar verða sæddar í altjóða samanhangi.

– Sum er hava vit ikki ráð til annað. Tað er ov dýrt at blanda moral uppi. Um man skal vera moralskur verji í øllum viðurskiftum og býta borgarar upp í fyrsta, annan og triðja grads borgarar, kemur man ikki langt. Tá er